Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

[redacted]

Aan Minister van WenP en MSZW

Datum
7 juli 2026

Onze referentie
2026-[redacted]

nota

Nota nota naar aanleiding van het verslag Baz

Opgesteld door
[redacted]

Bijlage(n)
0

Aanleiding

Op 29 mei 2026 heeft de Tweede Kamer verslag uitgebracht over het wetsvoorstel Baz. Hierbij leggen we in concept de nota naar aanleiding van het verslag voor, waarbij we u specifiek wijzen op een vijftal onderwerpen. Twee van die onderwerpen (verzekeringsartsencapaciteit en vergelijking premies werknemers/zelfstandigen) raken aan het domein van MSZW, daarom leggen we deze nota voor die onderwerpen ook aan MSZW voor.

Geadviseerd besluit

- Bent u akkoord met de voorgestelde beantwoording van de vragen (zie bijlage 1)?
- Bent u akkoord met de nota van wijziging (zie bijlage 2)?
- We ontvangen graag uiterlijk maandag 24 augustus uw eventuele commentaar. Eventuele vragen en opmerkingen kunnen ook worden besproken in het reeds met u geplande overleg op 25 augustus. We streven daarna naar spoedige aanbieding aan de Tweede Kamer, zodat deze kort na het zomerreces (de eerste procedurevergadering van de vaste Kamercommissie SZW is 8 september) kan bepalen welke vervolgstappen voor de wetsbehandeling worden gezet.
- Aangezien de nota naar aanleiding van het verslag voor de belastingdienst relevante onderwerpen bevat, moet op die onderdelen ook een expliciet akkoord komen van SFIN voordat het aan de TK wordt verstuurd. De voorgestelde beantwoording wordt zodoende parallel aan SFIN verstuurd.
- Indien wij akkoord hebben vanuit SFIN en u geen vragen of opmerkingen heeft, leggen wij een tekenversie, voor zowel de nota naar aanleiding van het verslag en de toelichting bij de nota van wijziging, aan u voor.

Kernpunten

Algemeen

- Voor het verslag hebben de volgende partijen inbreng geleverd: PRO, D66, Groep Markuszower, PVV, VVD, CU, SGP, JA21 en CDA. In totaal zijn er 32 pagina's aan vragen gesteld.

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Nota nota naar aanleiding van het verslag Baz

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Onderwerp: Markering Datum: 6-10-2026 08:39:53 +02'00'

Zelfstandigen en PZO zijn in de gelegenheid gesteld om op één beantwoording van een vraag (over hun inbreng in het proces rondom de Baz) mee te lezen.

- Gelijktijdig met de nota naar aanleiding van het verslag is een kleine nota van wijziging opgesteld, die uitsluitend enkele verbeteringen van technische aard bevat.
- In de concept nota naar aanleiding van het verslag worden een klein aantal toezeggingen gedaan, die allen zien op het evalueren of monitoren van de effecten van het wetsvoorstel.
- Op 25 augustus staat reeds een bespreking met u geagendeerd, waarbij we *naast* deze nota graag het volgende bespreken:
    - Nota aanvulling tot het sociaal minimum (zie bijlage 4):
    - Marktgevoelige informatie [redacted]
- Hieronder volgt een vijftal onderwerpen uit de nota naar aanleiding van het verslag, waar we u graag expliciet op wijzen. Voor MSZW is een aparte bijlage toegevoegd (zie bijlage 3), waarbij er een selectie is gemaakt van vragen omtrent de hieronder opgenomen punten 1 en 2.

(1) Uitvoerbaarheid (sociaal-medisch beoordelen) (mede voor MSZW)

- Verschillende fracties vragen naar de uitvoerbaarheid inzake de verzekeringsartsencapaciteit. In de beantwoording wordt aangegeven dat het inderdaad klopt dat het wetsvoorstel nu (qua vereiste capaciteit) niet uitvoerbaar is, maar:
    - dat met de uitvoerders afgesproken is 3 jaar voor (beoogde) inwerkingtreding zal toetsen of het voorstel inpasbaar is;
    - dat het kabinet het gesprek aangaat met sociale partners om o.a. de Wet WIA weer uitvoerbaar te krijgen (conform brief van MSZW van 23 juni jl.), en
    - dat het niet wenselijk is om te wachten totdat het capaciteitsvraagstuk is gemitigeerd/opgelost, omdat met het gelijktijdig inzetten op zowel het oplossen van het capaciteitsvraagstuk als de andere werkzaamheden die nodig zijn om het wetsvoorstel uitvoerbaar te maken (zoals de aanbesteding en bouw van een zelfstandigenadministratie, wat waarschijnlijk 36 maanden gaat duren), wordt bewerkstelligd dat de wet op de vroegst mogelijke termijn in werking kan treden.
- Beantwoording hieromtrent staat op p. 4, 5, 6, 20 en 21.

(2) Vergelijking premie voor zelfstandigen en voor werknemers (mede voor MSZW)

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Onderwerp: Markering Datum: 6-10-2026 08:45:35 +02'00'

[redacted]

- Daarnaast is in het wetsvoorstel geregeld dat de Baz-premie zodanig wordt vastgesteld, dat de opbrengst van deze premie (samen met de overige inkomsten in het fonds) gelijk is aan de verwachte uitgaven voor het Arbeidsongeschiktheidsfonds zelfstandigen.[1]
- Beantwoording hieromtrent staat op p. 22, 23, 49 en 50.

(3) Agrarische sector

- De SGP-fractie vraagt of u bereid bent alsnog de aangenomen motie Flach c.s. uit te voeren, inzake een uitzondering van de verzekeringsplicht voor de agrarische sector. In de beantwoording wordt aangegeven dat u daartoe niet bereid bent omdat daarvoor geen juridische en beleidsmatige rechtvaardiging is, het uitzonderen precedentwerking kan hebben, concurrentieverstorend kan werken en extra complexiteit in de uitvoering met zich meebrengt.
- Beantwoording hieromtrent staat op p. 30 en 31.

(4) Peildatum

- De JA21-fractie wijst erop dat op de private markt inmiddels anticiperend gedrag op gang lijkt te komen *"... waarbij private verzekeraars in de aanloop naar de wetgeving adverteren met het argument dat ondernemers nu nog een private polis met een lage premie kunnen afsluiten alvorens het minimumtarief van de basisverzekering gaat gelden."*. De fractie vraagt hierbij naar het effect op de houdbaarheid en betaalbaarheid van het stelsel.
- In de (concept)beantwoording wordt uitsluitend aangegeven dat de stabiliteitsbijdrage ervoor zorgt dat de houdbaarheid en betaalbaarheid van het stelsel geborgd is.
- Marktgevoelige informatie [redacted]

(5) Sociaal minimum

- De leden van de PRO-fractie vragen of het klopt dat het mogelijk is om een uitkering te krijgen die minder bedraagt dan het sociaal minimum, waarbij deze uitkering niet wordt aangevuld via de Toeslagenwet.
- In de conceptbeantwoording wordt aangegeven dat de uitkering onder het sociaal minimum kan uitkomen, waarbij er geen recht op aanvulling op grond van de Toeslagenwet ontstaat. Dit is in lijn met de aan u voorgelegde nota omtrent de Baz en aanvulling tot het sociaal minimum. Deze nota wordt ook met u besproken op 26 augustus.
- Bovenstaande ligt gevoelig omdat verschillende sociale partners vinden dat het inkomen van zelfstandigen met een Baz-uitkering onder het sociaal minimum, aangevuld zou moeten worden tot het sociaal minimum zonder vermogenstoets zoals het geval is bij de regelingen onder de Participatiewet.
- Beantwoording hieromtrent en uitleg van deze keuzes staat op p. 44, 45 en 46.

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Onderwerp: Markering Datum: 6-10-2026 08:45:18 +02'00'

[redacted]

Bijlagen

Volgnummer	Naam
1	Nota naar aanleiding van het verslag wetsvoorstel Baz
2	Nota van wijziging wetsvoorstel Baz
3	[Voor MSZW] geselecteerde vragen bij nota naar aanleiding van het verslag
4	Beslisnota Wet Baz en aanvulling sociaal minimum
5	Nota inbreng Tweede Kamer Baz, gesprekken met zelfstandigen en peildatum

Datum
7 juli 2026

Onze referentie
2026-

MWP akkoord 26/10 [redacted] 1

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

BRIEF ONDERTEKENEN

[redacted]

Datum
30 september 2026

Onze referentie
2026-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Uiterlijk bij
9 oktober 2026

Bijlage(n)
2

Aan Minister van WenP

nota

Nota versturen nota naar aanleiding van het verslag en nota van wijziging Baz

Aanleiding
Op 29 september hebben we met u gesproken over de aandachtspunten bij de nota naar aanleiding van het verslag bij de Baz. In deze nota lichten we de wijzigingen toe.

Geadviseerd besluit
- Indien u akkoord bent met onderstaande wijzigingen, kunt u de nota naar aanleiding van het v[redacted] ondertekenen (bijlage 2).
- Gelieve de toelichtingbrief bij de nota van wijziging (bijlage 3) te ondertekenen. Bij de nota van wijziging en de nota naar aanleiding van het verslag hoort een aanbiedingsbrief (bijlage 1), gelieve deze ook te ondertekenen.
- We hebben met u besproken dat de inzet is om de stukken voor het herfstreces van de Kamer te versturen. Gelieve uiterlijk **14 oktober** de stukken te ondertekenen.

3

2

Kernpunten
Nota naar aanleiding van het verslag
- In het onderstaande gaan we in op de met u besproken punten. In de bijlage bij deze nota hebben we de aangepaste teksten voor u opgenomen. Deze staan natuurlijk ook in de (aangepaste) nota naar aanleiding van het verslag.
- **Inwerkingtreding en uitvoering**. U heeft aangegeven dat u het wenselijk acht de Kamer uitgebreider mee te nemen in de verwachte, realistische datum van inwerkingtreding. Deze datum is afhankelijk van met name de beschikbare capaciteit bij UWV en Belastingdienst, die reeds voor grote uitdagingen staan. Zoals bekend, is het onzeker of 1 januari 2030 haalbaar zal zijn. Dit hebben we nu meer tot uitdrukking gebracht, en zowel verwezen naar "box-3" als naar de door UWV voorwaardelijk gestelde benodigde "fundamentele aanpassingen in het arbeidsongeschiktheidsstelsel".
    - Dit laat onverlet dat de hoofdreden om door te gaan met het parlementaire proces blijft bestaan: op deze manier wordt bewerkstelligd dat de Baz op de vroegst mogelijke termijn in werking kan treden, omdat ook andere relevante voorbereidingen kunnen worden uitgevoerd. Zoals de aanbesteding en bouw van een zelfstandigenadministratie, wat waarschijnlijk 36 maanden gaat duren. Duidelijkheid over de (vaststaande) wetgeving is daarmee hoogst wenselijk, omdat er anders geen duidelijkheid kan worden gegeven over de inpasbaarheid/inwerkingtreding.

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Nota versturen nota naar aanleiding van het verslag en nota van wijziging Baz

Pagina: 1

Nummer: 1 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: Tekst plaatsen Datum: 26-10-2026 11:46:01

MWP akkoord 26/10

Nummer: 2 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: Free Hand Datum: Onbepaald

Nummer: 3 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: (Unknown) Datum: Onbepaald

Nog paar dingen wijzigen

- We adviseren om dit via de beantwoording in de nota naar aanleiding van het verslag kenbaar te maken, en er geen afzonderlijke (opleg-)brief van te maken. Bij een nota naar aanleiding van het verslag wordt weliswaar een standaard oplegbrief verzonden, maar die brief maakt normaliter geen onderdeel uit van het wetgevingsdossier en is dus niet geschikt voor inhoudelijke punten.
- **Sociaal minimum**. Met u is besproken hoe arbeidsongeschikte zelfstandigen, zowel in de wachttijd als tijdens de uitkeringsfase, onder het sociaal minimum terecht kunnen komen (ondanks de Baz, die deze groep kleiner maakt t.o.v. de huidige status quo). In de beantwoording hebben we de huidige voorwaarden van de bestaande gemeentelijke vangnetregelingen toegelicht. Doordat het vangnetregelingen zijn, worden de voorwaarden (vaak) als strikt ervaren. U geeft in de beantwoording aan dat deze voorwaarden voor specifiek arbeidsongeschikte zelfstandigen als knellend kunnen worden ervaren en dat u voornemens bent om daar waar wenselijk en mogelijk regelgeving aan te passen om eventuele knelpunten te mitigeren.
- [redacted] Marktgevoelige informatie [redacted]
- Naast de punten die we met u bespraken, zijn in de nota naar aanleiding van het verslag twee wijzigingen op voorspraak van StasFIN doorgevoerd. Dat betreft:
    - Het toevoegen dat het wetsvoorstel *bij ongewijzigde prioritering* voor de Belastingdienst per 1/1/2030 uitvoerbaar is. Dit sluit aan bij het punt "inwerkingtreding en uitvoering".
    - Bij de vragen over het niet-uitzonderen van de agrarische sector is vooralsnog het argument "een uitzondering, ook al sluit deze aan bij bestaande fiscale voorzieningen, zet druk op de uitvoering en maakt deze complexer" geschrapt. StasFIN wil deze vooralsnog niet opnemen, omdat met het Belastingplan 2027 de regering voornemens is (een deel van) de fiscale voorzieningen (bosbouwvrijstelling) af te schaffen en er daarmee geen bestaande faciliteit is om bij aan te sluiten.
- MSZW heeft op twee punten die raken aan zijn beleidsdomein meegekeken en is zonder wijziging akkoord.

Nota van wijziging

- Gelijktijdig met de nota naar aanleiding van het verslag is een kleine nota van wijziging opgesteld, die uitsluitend enkele verbeteringen van technische aard bevat. Gelieve de toelichting bij de nota van wijziging ondertekenen.

Openbaarmaking

- Zoals te doen gebruikelijk worden, naast deze nota, de voorliggende besluitvormende nota's openbaargemaakt. Dat betreft in deze een nota over de relatie tussen het sociaal minimum en de Baz, en een nota over de vragen uit de nota naar aanleiding van het verslag die politieke aandacht vergden.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Aanbiedingsbrief nota naar aanleiding van	Verzenden aan TK	Ondertekenen

	het verslag en nota van wijziging		
2	nota naar aanleiding van het verslag	Verzenden aan TK	Ondertekenen
3	nota van wijziging	Verzenden aan TK	Toelichting ondertekenen
4	Geselecteerde vragen (onderaan deze nota)	-	-
5	Openbaar te maken nota's	Verzenden aan TK	

Datum
30 september 2026

Onze referentie
2026-[redacted]

MWP bespreken 23/6 [redacted]

1

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

[redacted]

Aan Minister van WenP

Datum
29 mei 2026

Onze referentie
2026-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

nota

Beslisnota Wet Baz en aanvulling sociaal minimum

Uiterlijk bij
5 juni 2026

Bijlage(n)
0

Aanleiding

Het wetsvoorstel Basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen (Baz) is in maart ingediend bij de Tweede Kamer. Een vraagstuk wat nog openstaat is de verhouding van deze verzekering tot het sociaal minimum. De huidige voorwaarden van het socialezekerheidsstelsel kunnen ertoe leiden dat onder de Baz verzekerde zelfstandigen in de wachttijd en/of uitkeringsfase een totaalinkomen krijgen van minder dan het sociaal minimum. Uw voorgangers hebben besloten om dit vraagstuk verder te onderzoeken en waar nodig en mogelijk regelgeving aan te passen om eventuele onwenselijke uitkomsten te verkleinen (eventueel via de invoeringswet Baz). In deze nota lichten we toe in welke situaties het kan voorkomen dat het totaalinkomen onder het sociaal minimum uitkomt, waar dat onwenselijk is en wat daaraan te doen is.

Geadviseerd besluit

Wij gaan graag met u in gesprek over dit vraagstuk en dan met name over de onderstaande beslispunten.

- Beslispunt 1: Bent u akkoord om de huidige vermogens- en inkomenseisen in de bijstandsregelingen ongewijzigd te laten?
- Beslispunt 2: Bent u akkoord dat we in de wachttijdsfase een aanpassing doen aan de bestaande regelingen ten faveure van zelfstandigen en dat voor de uitkeringsfase we geen verruiming voorstellen?
- Beslispunt 3: Bent u akkoord om voor de wachttijd de optie om de termijn van het Bbz te verlengen naar 24 maanden (bij ziekte) verder uit te werken én handvatten te ontwikkelen hoe gemeenten kunnen omgaan met de levensvatbaarheidstoets in het Bbz als het gaat om zieke en arbeidsongeschikte zelfstandigen?

Kernpunten

- Bij de Baz is er sprake van een wachttijd van 2 jaar en de uitkering is gekoppeld aan de genoten winst uit onderneming. Hierdoor kan het (huishoud)inkomen van de zelfstandige in de wachttijdsfase en/of uitkeringsfase onder het sociaal minimum uitkomen. Voor de uitkeringsfase is daar alleen sprake van als de zelfstandige een inkomen had onder het WML.
- Indien dit het geval is kan er zoals gebruikelijk aanspraak worden gemaakt op de huidige bijstandsregelingen als laatste vangnet. Voor zelfstandigen betreft dat de algemene bijstand en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (hierna Bbz). Door de voorwaarden van deze regelingen zijn er situaties dat

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Beslisnota Wet Baz en aanvulling sociaal minimum

Pagina: 1

Nummer: 1 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: FreeText Datum: Onbepaald

MWP bespreken 23/6

Nummer: 2 Auteur: [redacted] Onderwerp: Markering Datum: 5-10-2026 14:42:33 +02'00'

[redacted]

niet elke zelfstandige voor een aanvulling tot sociaal minimum in aanmerking komt. Enerzijds doordat er sprake is van een vermogenstoets en anderzijds door de voorwaarden die worden gesteld ten aanzien van (de beëindiging van) de onderneming. In onderstaande tabel is dit weergegeven.

Huidige situatie	**Eerste jaar ziekte**	**Tweede jaar ziekte**	**Na twee jaar ziekte**
Baz	Geen recht op uitkering tijdens wachttijd	Geen recht op uitkering tijdens wachttijd	Recht op uitkering indien de zelfstandige niet het WML kan verdienen
Bbz	Zelfstandigen kunnen onder voorwaarden een aanvulling verkrijgen voor de duur van een jaar indien de onderneming levensvatbaar is en aan het urencriterium (1.225) wordt voldaan	**Geen recht op Bbz *(beslispunten 1 en 3)***	**Geen recht op aanvulling (*beslispunt 2*)**
Algemene bijstand	Alleen toegang voor zelfstandigen onder voorwaarden indien de onderneming is beëindigd	Alleen toegang voor zelfstandigen onder voorwaarden indien de onderneming is beëindigd	Alleen toegang voor zelfstandigen onder voorwaarden indien de onderneming is beëindigd

- Uit de tabel is op te maken dat als er, in de huidige situatie, sprake is van voldoende vermogen er zowel in de wachttijd- als uitkeringsfase geen recht is op aanvulling tot sociaal minimum.
- Verder kan het voorkomen dat een zelfstandige die ziek of arbeidsongeschikt is, door de beperkte duur i.c.m. de levensvatbaarheidstoets van het Bbz, (vanaf het begin of gedurende de wachttijd) zijn bedrijf moet beëindigen om in aanmerking te komen voor een aanvulling. Dit terwijl mogelijk herstel in de rede ligt waardoor op termijn de onderneming weer winstgevend kan worden.
- In de rest van de nota staan we eerst stil of het te rechtvaardigen is dat er voor een aanvulling altijd sprake is van een vermogenstoets (beslispunt 1) en ten tweede of u iets wil doen aan het geconstateerde knelpunt dat in de wachttijd het bedrijf mogelijk moet worden beëindigd om in aanmerking te komen voor een aanvulling, terwijl herstel in het eigen bedrijf nog in de rede ligt, en dat de aanvulling niet de gehele wachttijd overlapt (beslispunten 2 en 3).

Vermogenstoets

Beslispunt 1: bent u akkoord om de huidige vermogens- en inkomenseisen in de bijstandsregelingen ongewijzigd te laten?

In het vormgevingsproces van de Baz hebben sociale partners veelvuldig aangegeven dat zelfstandigen, net zoals werknemers, in principe een aanvulling tot sociaal minimum moeten krijgen zonder toepassing van een vermogenstoets.[1]

[1] Ter volledigheid dient wel opgemerkt te worden dat uitkeringsgerechtigden van een werknemersregeling met een aanvulling uit de TW ook een inkomen kunnen hebben onder

Bij werknemers is dat het geval door de TW, deze regeling vult de uitkeringen van de werknemersregelingen aan tot sociaal minimum indien het huishoudinkomen onder het sociaal minimum komt. In de Baz is expliciet gekozen, vanwege betaalbaarheid en karakter ondernemerschap, om na een wachttijd van 2 jaar een uitkering te verstrekken tot maximaal 70% van de winst uit onderneming wat gemaximeerd is tot het wettelijk minimumloon.

Het uitgangspunt onder beleid voor zelfstandigen is namelijk doorgaans dat zelfstandigen ondernemen voor eigen rekening en risico. Hieronder valt ook het rekening houden met slechtere tijden en het opbouwen van een buffer. Voor de Baz wordt hiervan afgeweken voor het arbeidsongeschiktheidsrisico, door het leggen van een bodem in de bescherming (door een inkomensverzekering tot maximaal het wettelijk minimumloon) in het geval na een wachttijd van twee jaar het niet meer mogelijk is om het wettelijk minimumloon per maand te verdienen. Het resterende risico op een inkomensterugval in zowel de wachttijd als uitkeringsfase moeten zelfstandigen zelf dekken. Dit sluit ook aan bij de eigen verantwoordelijkheid. Vanuit die argumentatie is het logisch dat er voor zelfstandigen sprake blijft van een vermogenstoets om in aanmerking te komen voor een aanvulling vanuit de bijstand en dus niet, anders dan de wens van sociale partners, de TW of een soortgelijke regeling open te stellen voor de Baz-doelgroep.

Aanpassingen alleen in wachttijdsfase wenselijk
Beslispunt 2: Bent u akkoord dat we in de wachttijdsfase een aanpassing doen aan de bestaande regelingen ten faveure van zelfstandigen en dat voor de uitkeringsfase we geen verruiming voorstellen?

Om in aanmerking te komen voor het Bbz is de voorwaarde dat de onderneming levensvatbaar moet zijn. Voor de bijstand is de voorwaarde dat het bedrijf beëindigd moet zijn. Dat kan zowel in de wachttijd als de uitkeringsfase als een knelpunt worden ervaren.

In de wachttijd is het niet in alle gevallen op voorhand duidelijk of er nog sprake van herstel kan zijn waardoor de eigen arbeid uitgevoerd kan worden. Dit omdat er naast een toets of de ziektemelding plausibel is geen beoordeling plaatsvindt van de ziekte. Tijdens de uitkeringsfase is deze duidelijkheid groter, aangezien er alleen recht is op een uitkering als de eigen arbeid niet meer verricht kan worden én het niet meer mogelijk is om het wettelijk minimumloon per maand te verdienen. Zodoende is de eis dat het bedrijf beëindigd moet zijn om in aanmerking te komen voor de algemene bijstand in de uitkeringsfase gepast. Tijdens de wachttijdsfase is de kans op re-integratie in de eigen onderneming groter en is het ook gewenst om de mogelijkheid open te houden om te re-integreren in de eigen onderneming. Het is zodoende wenselijk om in de wachttijd de optie open te houden dat er herstel kan plaatsvinden zodat de eigen arbeid hervat kan worden.

Voorgestelde aanpassingen aan het Bbz
Beslispunt 3: Bent u akkoord om voor de wachttijd de optie om de termijn van het Bbz te verlengen naar 24 maanden (bij ziekte) verder uit te werken én handvatten

---

het sociaal minimum, waardoor zij mogelijk moeten terugvallen op de Participatiewet waar wel vermogensgrenzen gelden.

te ontwikkelen hoe gemeenten kunnen omgaan met de levensvatbaarheidstoets in het Bbz als het gaat om zieke en arbeidsongeschikte zelfstandigen?

Zieke zelfstandigen kunnen voor maximaal 12 maanden een beroep doen op een Bbz-uitkering als hun bedrijf levensvatbaar is, dit sluit niet aan bij de wachttijd van 2 jaar van de Baz. De levensvatbaarheidstoets kijkt voornamelijk naar het toekomstperspectief van de onderneming en, indien er (gedeeltelijk) herstel in zicht is van de ondernemer, of deze weer winstgevend kan worden. Het uitganspunt is dat een bedrijf na 12 maanden weer zelfstandig (zonder Bbz-ondersteuning) moet kunnen draaien en de ondernemer voldoende inkomen heeft om van te leven. Deze periode is, ook in de huidige situatie dat er nog geen sprake is van de Baz, kort en doet niet altijd recht aan de situatie van zieke ondernemers die een beroep doen op het Bbz. Soms lukt het zieke ondernemers wel om het bedrijf weer winstgevend te maken na een periode van 1,5 jaar met (financiële) ondersteuning, maar door de termijn van 12 maanden is ondersteuning vanuit het Bbz eigenlijk niet mogelijk. Verder geldt door de beleidsvrijheid die gemeenten hebben bij het uitvoeren van het Bbz dat het kan voorkomen dat het per gemeente verschilt hoe wordt omgegaan met ziekte en arbeidsongeschiktheid in het kader van de levensvatbaarheidstoets en de duur van het Bbz. Deze beleidsvrijheid heeft te maken met het type zelfstandige en branches waarin zelfstandigen werkzaam zijn die sterk per gemeente kunnen verschillen.

Bovenstaande knelpunten kunnen worden ondervangen door enkele kleine aanpassingen in het Bbz ten faveure van zieke zelfstandigen in de wachttijd van de Baz. Allereerst wordt voorgesteld om de maximale termijn van het Bbz bij zieke zelfstandigen te verlengen naar 24 maanden, zodat er sprake is van volledige aansluiting met de wachttijd. De levensvatbaarheidstoets blijft in stand, dat wil zeggen dat er perspectief moet zijn dat de ondernemer na de maximale periode van 24 maanden weer zelfstandig kan draaien. Met deze verlenging blijft de duur begrensd. Ten tweede wordt voorgesteld om handvatten voor gemeenten te ontwikkelen hoe om te gaan met de levensvatbaarheidstoets bij ziekte of arbeidsongeschiktheid, zodat meer uniformiteit in de uitvoeringspraktijk wordt aangebracht. Dit kan bijvoorbeeld om door het besluit aan te passen door preciezere voorwaarden op te nemen of een handreiking op te stellen. Hierbij ligt het wel in de rede om geen uitzonderingen te maken voor zelfstandigen waarvan op voorhand al duidelijk is dat volledig herstel niet in de rede ligt door een specifiek ziektebeeld, zodat steun aan een bedrijf waarvan op voorhand duidelijk is dat die niet levensvatbaar is alleen mogelijk kan zijn in het kader van bedrijfsbeëindiging. Ook dient opgemerkt te worden dat het aanpassen van het besluit - door preciezere voorwaarden op te nemen in het besluit over de uitvoering van de levensvatbaarheidstoets - de beleidsvrijheid van gemeenten inperkt. Dit wordt meegenomen in de eventuele uitwerking.

De verwachting is dat de voorgestelde aanpassingen leiden tot extra uitgaven van grofweg € 5 miljoen. Dit betreft een eerste grove inschatting, als verder is uitgewerkt hoe de aanpassingen precies doorwerken in het Bbz kan er een preciezere inschatting worden gegeven. De verwachting is dat als gevolg van de invoering van de Baz er een structurele besparing op de bijstand gaat plaatsvinden van € 145 miljoen, dit is ook zo opgenomen in de memorie van toelichting van het wetsvoorstel. Dit komt doordat er een groep straks in aanmerking komt voor de Baz die minder (snel) een beroep gaan doen op de

Bijstand. Deze besparing moet nog nader worden uitgewerkt. Net zoals de rest van de budgettaire reeksen is de besparing nog niet ingeboekt op de begroting. Dit volgt wanneer er zicht is op een inwerkingtredingsdatum. Vóórdat de budgettaire gevolgen op enig moment in de begroting worden verwerkt kan de besparing nog bijgesteld worden aan de actualiteit. Dit zal dan ook worden gedeeld met VNG en gemeenten. We verwachten dat de besparing voldoende blijft als dekking voor extra uitgaven aan het Bbz als gevolg van de voorgestelde wijziging.

Overwogen alternatieve aanpassingen aan de bijstandsregelingen
Er zijn ook andere voorwaarden in het Bbz, zoals de vermogenstoets, het urencriterium en het woonplaatsbeginsel (om in aanmerking te komen voor bijstandsregelingen dient men woonachtig te zijn in Nederland), waardoor niet in Nederland woonachtige ondernemers in de wachttijd van de Baz niet in aanmerking komen voor het Bbz. Wij stellen voor om deze voorwaarden niet aan te passen omdat dit aansluit bij het vangnetkarakter van het Bbz (=sociale bijstand). Aanpassingen van deze voorwaarden leidt tot fundamentele wijzigingen van dit karakter en roepen weer andere (uitvoerings)vraagstukken op zoals precedentwerking en risico's van staatssteun en exporteerbaarheid. Dit blijkt ook uit de gedane verkenning. Het ligt dus niet voor de hand om bijstandsregelingen fundamenteel te wijzigen t.b.v. dit vraagstuk.

<u>Vervolgproces</u>
Indien u akkoord bent met de voorgestelde aanpassing aan het Bbz en de extra handvatten, zullen wij deze samen met VNG uitwerken. Deze uitwerking zullen we bij u terugleggen voor definitieve besluitvorming. Bij het verdere proces zullen wij de sociale partners betrekken. Wij hebben tot nu toe de sociale partners nog niet op de hoogte gebracht van deze vorderinge Positie sociale partners [redacted]

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Onderwerp: Markering Datum: 5-10-2026 14:44:10 +02'00'